

עת"א 9697/01/18 - עמוס כלאוני נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש מרכז

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

22 ינואר 2018

עת"א 9697-01-18 כלאוני נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש מרכז

לפני כב' השופט גרשון גונטובניק

העותר

עמוס כלאוני

ע"י ב"כ עו"ד אלעד אלימלך

נגד

המשיב

הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש מרכז

ע"כ ב"כ עו"ד אורן פז

החלטה

לפני עתירה נגד החלטת מפקד מחוז מרכז של שירות בתי הסוהר, שקיבל את המלצת הממונה על עבודות השירות, והורה על הפסקת ריצוי עונש המאסר של העותר בעבודות שירות, כך שיהיה עליו לרצות את יתרת מאסרו מאחורי סורג-ובריח.

1. נגד העותר הוגש כתב אישום לבית משפט השלום בתל-אביב-יפו (ת"פ (ת"א) 23545-11-13), המייחס לו עבירה של גניבה. ביום 30.11.14 הגיעו הצדדים להסכמה כי העותר יודה בעובדות כתב האישום המתוקן, ובהינתן התאמתו לעבודות שירות יוטלו עליו שישה חודשי מאסר שירוצו בדרך זו; עוד הוסכם שתקופה זו תכלול את המאסרים המותנים, ויתווספו לה מאסר על תנאי וקנס. בית המשפט (כב' השופט **מלמד**) ציין (ביום 12.1.17) בגזר דינו כי "**התביעה הודיעה כי היא רוצה לחזור בה מההסדר נוכח העובדה כי הנאשם לא התייצב בפני הממונה בהזדמנויות שנתנו לו כאשר מדובר בחלוף זמן משמעותי מאז הכרעת הדין ועד למועד מתן גזר הדין**" (עמ' 18 לפרוטוקול). העותר טען כי יש לכבד את ההסדר, הצביע על קשייו האישיים, ועל כך שנמצא כשיר על-ידי הממונה על עבודות השירות (להלן: **הממונה**) לביצוען.

בית המשפט דן את הנאשם לשלושה חודשי מאסר, הפעיל עונשי מאסר על תנאי, כך שסך הכול הוטלו על העותר 6 חודשי מאסר, שירוצו בדרך של עבודות שירות, החל מיום 20.3.17. בית המשפט הזהיר "**את הנאשם, כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים וכל חריגה מכללים אלו יש בה כדי להפסיק את עבודת השירות ורצוי יתרת העונש במאסר בפועל**" (עמ' 21 לפרוטוקול). אכן, אזהרה זו ניתנה בהתאם למצוותו של המחוקק, אך כאן היה לה משקל מיוחד נוכח התנהלות העותר שלא גילה גישה ראויה בעניין זה עובר למתן גזר הדין.

2. העותר ביקש (ביום 20.2.17) לדחות את מועד תחילת ביצוע עבודות השירות נוכח העובדה כי נולדה לו תינוקת, והוא נדרש לדאוג לפרנסתה. בית המשפט (כב' השופט מלמד) מצא לנכון לדחות את מועד ריצוי העבודות ליום 7.5.17. בקשה נוספת שהגיש העותר (ביום 21.2.17) לדחיית מועד תחילת ריצוי העבודות נדחתה, שכן חוות דעת הממונה ניתנה

בינואר 2016 וכוחה היה למשך שישה חודשים. על רקע זה החל העותר בריצוי עבודות השירות. בסופו של יום, ולאור ההתנהלות שתתואר להלן, החליט (ביום 28.11.17) מפקד מחוז מרכז בשירות בתי הסוהר להורות על הפסקה מינהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת ימי העונש, שהוטל על העותר, במאסר בפועל (91 ימים (נטו) שהם 132 ימים למאסר בפועל (ברוטו)). זאת משום שהעותר נעדר מהעבודה ללא אישור, הוא אינו מבצע כראוי המשימות שהוטלו עליו והתנהגותו בעבודה אינה מניחה הדעת.

3. התשתית העובדתית לקבלת החלטה זו מפורטת במסמך מטעם מפקדת מחוז מרכז (מיום 7.1.18) שהומצא לעיוני, ואשר עולים ממנו הנתונים הבאים:

(א) העותר התייצב לראיון קליטה והצבה ביום 7.5.17, חתם על הכללים ושובץ לעבודה במרכז קשת לילדים המצויים על הספקטרום האוטיסטי.

(ב) ביום 4.7.17 התקיימה שיחת ברור עם העותר לאחר שיומיים קודם לכן הוא יצא ממקום העבודה ללא אישור. ועוד הסתבר שקודם לכן לא הגיע לעבודה וזאת ללא הודעה. הובהר לו שאם לא ישפר יחסו, יומלץ למאסר. מקום שיבוצו שונה לתומכי תמימים שבכפר חב"ד.

(ג) ביום 18.7.17 התקיימה עמו שיחת ברור נוספת כיוון שהעותר זלזל בכללים, לא הגיע לעבודה ולא הודיע על היעדרות כנדרש, יצא באמצע היום, ולא ביצע עבודתו כמצופה. העותר הוזרז שוב.

(ד) ביום 6.8.17 התקיימה שיחת ברור נוספת בגין היעדרויות מרובות. העותר ביקש להעבירו למקום אחר, נענה שהנושא יבדק, אך הוא לא הגיע למקום העבודה על דעת עצמו. ביום 22.8.17 התקיימה שיחת ברור שכן העותר נעדר ללא אישור. לפני משורת הדין הוחלט להעניק לו הזדמנות נוספת, ושונה שיבוצו למוסד גלעד שבתל השומר.

(ה) ביום 7.9.17 זומן העותר לשיחת ברור נוספת בנוכחות רכז עבודות השירות, אליה לא התייצב. ביום 26.9.17 ניסתה המפקחת לאתרו ללא הועיל. ביום 3.10.17 התקיימה שיחת ברור נוספת, בסופה שונה מקום עבודתו למרכז יהדות בוכרה, והעותר קיבל זימון לשימוע ליום 20.11.17 ונמסר לו שיעלה בו נושא הפסקתן המינהלית של עבודות השירות שלו.

(ו) העותר לא התייצב לשימוע.

(ז) למחרת, ביום 21.11.17, יצר העותר קשר עם מזכירת מחלקת עבודות השירות במחוז מרכז, וטען כי לא הגיע היות והוא חולה. נמסר לו כי עליו לשלוח עוד באותו היום אישור מחלה כנדרש, אך הוא לא שלח אישור למרות שהתחייב לכך. למחרת התקשר עורך דינו של העותר, שציין כי העותר עדיין חולה, והוא נתבקש לשלוח בשנית אישור מחלה אך אישור כזה לא נשלח.

על רקע זה הוחלט, כאמור, על הפסקת עבודות השירות, והחלטה זו עומדת לבחינה במסגרת העתירה שלפניי.

4. העותר טוען כי התקשה לעבוד במקומות אליהם שובץ נוכח המרחק ממקום מגוריו. הוא ביקש להיות משובץ למסגרת שבה שעות נוחות שכן עליו להגיע למקום העבודה באוטובוס. העותר זומן אמנם לשימוע "אך מאחר שהיית חולה לא יכולתי להגיע באותו היום היה לי דיון אצל כבוד השופט שמאי בקר ופקססתי לו את האישור מחלה."

העותר מלין אפוא על הפסקת עבודות השירות שכן לא נשמע כראוי. הוא הפנה לפסיקה שבה ניתנה הזדמנות נוספת לעותר בנסיבות שבהן היה לו אישור רפואי הולם שיכול היה להצדיק את היעדרותו מהשימוע (עת"א 30352-09-15 ליישוב נ' הממונה על עבודות שירות (פורסם במאגרים; 2015)); הוא הצביע על נסיבותיו האישיות ועל הצורך לטפל בביתו הקטנה, ובעניין זה הוגשו לעיוני מסמכים המעידים על מצבו הכלכלי הקשה. העותר מצביע על השינוי שעשה בחייו, ובכל אלה יש להצדיק לבטל את החלטת ההפסקה המינהלית ולהורות על ביצוע שימוע נוסף בעניינו. עוד מצביע העותר על כך שהוטלו עליו, בינתיים בהליכים אחרים, עונשי מאסר בפועל, אך נמסר לו בדיונים כי ככל שעתירתו הנוכחית תתקבל, יהיה בכך כדי להשליך על שינוי גזרי הדין שהוטלו עליו. העותר טוען כי שליחתו למאסר תפגע בהליך השיקום שהוא עובר. לחילופין, וככל שהעתירה תידחה, העותר מבקש כי תחילת ריצוי המאסר יידחה מיד לאחר חג הפסח לשם התארגנות נפשית וכלכלית.

עמדת המשיב היא שיש לדחות את העתירה. העותר הפר את המחויבויות שנטל על עצמו פעם אחר פעם, ובצורה משמעותית ביותר. הוא היה מלווה בסנגור במועד השימוע, ובכל זאת לא התייצב ולא שלח את התעודות הרפואיות כפי שנתבקש. מדובר בהפרות כל כך ברורות עד שאין כל טעם בעריכת שימוע מחודש. בנוסף, לאחר התרחשות האירועים שבגינם הוחלט להפסיק את עבודות השירות של המערער, נגזר (ביום 18.12.17 וביום 31.12.17) דינו של העותר בשני הליכים נוספים, ובא כוחו של העותר ציין כי עבודות השירות הופסקו. באותו המעמד העותר לא ציין שיעתור לביטול ההחלטה אלא לדחיית מועד ריצוי המאסר. המדינה התנגדה לדחיית המאסר לאחר חג הפסח, שכן מדובר בדחייה ארוכה מדי.

עד כאן טענות הצדדים; הגיעה עת ההכרעה.

5. לאחר שבחנתי את מלוא החומר הראיתי שבפני ולקחתי בחשבון את טענות הצדדים, נחה דעתי שדין העתירה להידחות.

כבסיס לדיון תשמש החלטתו של כב' השופט הנדל שפסק את הדברים הבאים במקרה דומה (רע"ב 4192/17 פלוני נ' שירות בתי הסוהר (פורסם במאגרים; 20.7.17)):

הפקעת עבודות השירות של המבקש לא נעשתה באבחה אחת של הפרת התנאים על ידו. נראה כי במקרה הנוכחי היה יחס רגיש ומבין כלפי המבקש בפעמים הראשונות שבהן לא התייצב לעבודות השירות. מידת הדין לא מוצתה עמו, אלא ניתנה לו אפשרות ואפשרות נוספת להתייצב לעבודות השירות כנדרש, גם כאשר נעדר מבלי להודיע על כך. רק כאשר התמיד המבקש במנהגו הוחלט להפקיע את עבודות השירות.

...

יש לזכור כי עבודות השירות אינן "תכנית כבקשתך". על הנאשם להתאמץ ולמלא אחר הוראות הממונה. לכל הפחות נדרש הוא לעמוד בקשר ישיר עם הגורמים הרלוונטיים, בזמן אמת, ולשתף עמם פעולה. אין המדובר בהתנדבות, אלא בדרך חלופית מקלה יותר לרצות עונש מאסר, על כל המשתמע מכך. המבקש לא נהג כך (פסקה 2 להחלטה) [ההדגשה הוספה]

וראו גם את החלטתי בעת"א (ת"א) 49480-06-17 סויסה נ' שירות בתי הסוהר (פורסם במאגרים; 2017).

6. יישום דברים אלה על ענייננו מוביל למסקנה כי לא נפל פגם בהחלטת הגורמים המוסמכים בשירות בתי הסוהר המצדיק את התערבותי.

טלו את נקודת הפתיחה - גזר דינו של בית משפט השלום. כבר במשבצת זו ניכר קושי בהתנהלותו של העותר, שלא התייצב באופן ראוי לבדיקת התאמתו לעבודות שירות. המאשימה ביקשה על רקע זה לחזור מהסדר הטיעון ולשלוח את העותר למאסר בפועל. בית המשפט אמנם סירב אך טרח להזהיר את העותר כי עליו להקפיד בקיום הוראות הממונים עליו קלה כחמורה. אך העותר לא מילא אחר הדברים ולמרות האזהרה החדה והברורה נעדר ממקום העבודה שוב ושוב ללא אישור. בנוסף, הממונים על עבודתו של העותר נתנו לו הזדמנויות חוזרות ונשנות (ונשנות) והוא עבר ממקום עבודה אחד לשני. אכן, היו לעותר טענות על אודות ריחוק מקום העבודה ממקום מגוריו, אך גם אם כך אין בדברים להצדיק את הפסקת התייצבותו למקום העבודה על דעת עצמו. ואשר לאי הגעתו לשימוע, ניתנו לו הזדמנויות להציג את אישורי המחלה הרלוונטיים, אך אלה לא הוצגו, וגם בכך לא הופגן יחס ראוי. לא שמעתי הסבר המניח את הדעת לאי ההתייצבות ושימוע ולאי שליחת האישורים הרפואיים כפי שנתבקש. גם אם היה העותר חולה, מצופה היה ממנו, לכל הפחות, להודיע מבעוד מועד כי לא יוכל להתייצב לשימוע נוכח מחלתו, ולספק את האישורים המתאימים. אך גם בעניין זה עשה העותר דין לעצמו. **"על הנאשם להתאמץ ולמלא אחר הוראות הממונה. לכל הפחות נדרש הוא לעמוד בקשר ישיר עם הגורמים הרלוונטיים, בזמן אמת, ולשתף עמם פעולה."** כך פסק כב' השופט הנדל, והעותר בהתנהלותו היה רחוק מלעמוד באמת מידה זו. התרשמתי כי המשיב גילה אורך רוח ונתן לעותר הזדמנויות חוזרות ונשנות שהוא לא ידע, למרבה הצער, לנצלן.

7. העתירה נדחית, ומכאן שעל העותר לרצות את יתרת ימי המאסר מאחורי סורג ובריח.

לעניין מועד תחילת ריצוי המאסר לקחתי בחשבון את בקשת העותר לדחיית התייצבותו לאחר חג הפסח, אך צודקת המדינה בעמדתה שמדובר בדחיית מועד ארוכה יתר על המידה. יחד עם זאת, יש להתחשב גם בנסיבות האישיות של העותר המגובות במסמכים רלוונטיים.

על העותר להתייצב לתחילת ריצוי עונשו בבימ"ר "הדרים", **ביום 11.3.18**, לא יאוחר מהשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות ועותק מהחלטה זו.

על העותר לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס בטלפונים: 09-9787336, 08-9787377.

המזכירות מתבקשת לשלוח ההחלטה ולוודא טלפונית את קבלתה, וכן לסגור את התיק.

ניתנה היום, ו' שבט תשע"ח, 22 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.